

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

VOL. LXX

Price 25c

Šeštadienis-pirmadienis — Saturday-Monday, March 5-7, 1983

Nr. 45

R. REAGANAS PRIZADEJO DIRBTI SU BRITAIŠ

AUSTRALIJOS VALDŽIA IR SENATAS REMIA PABALTIO BYLĄ

1982 m. gruodžio 14 d. Australijos Senatas vienbalsiai priėmė rezoliuciją, įpareigojančią Australijos vyriausybę kelti Pabaltijo laisvo apsisprendimo klausimą Jungtinėje Tautose.

Gruodžio 17 d. Australijos užsienio reikalų ministras A. A. Street laišku padėjo A. Pociui ir B. Šauliui už Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos ir Pabaltiečių tarybos išleistą "Žmogaus Teisių Dienos Atsisveikimą". Jis pabrėžė, kad Australija nepripažįsta Pabaltijo valstybių jungimo į Sovietų Sąjungą de jure, nors Sovietų Sąjunga šiuo metu "efektyviai kontroliuoja Pabaltijo valstybes", Australijos vyriausybė "jokiu būdu netaisosi Sovietų valdžios tenai teisė" ir "nemano keisti savo politikos Pabaltijo valstybių atžvilgiu".

MADRIDO KONFERENCIJA TĘSIAMA

Š.m. vasario 8 d. Madrido konferencijos delegatai vėl susirinko darbu tęsti. Tai proga JAV Kongreso Helsinkio komisija, vadovaujama kongr. Dante B. Pascelli, š.m. vasario 2 dieną sukvietė įvairių organizacijų atstovus iš klausyti JAV delegacijos pirmininko, ambasadoriaus Max M. Kampelmano pranešimą.

Ambasadorius paminėjo, kad paskutinėje konferencijos sesijoje buvo pateikta 14 naujų pasiūlymų. Jie lietuvių darbu, unijai, teisei streikuoti, religijai laisvę, psichologiniam radijo pranešimų trukdymų, žurnalistų darbo sąlygų palengvinimą, susijungimą su diplomatinėmis misijomis ir kt. Ambasadorius pabrėžė, kad Madrido konferencijoje daug plačiau buvo svarstomas žmogaus teisių pažeidimas Sovietų Sąjungoje, Centro ir Rytų Europoje, ir kad JAV ir jos sąjungininkai ir toliau sieks, kad

būtų išlaikytas balansas tarp Europos saugumo ir žmogaus teisių vykdymo.

I posėdį buvo pakviesti ir jame dalyvavo dr. D. Krivickas, M. Samatienė, J. Laučka ir M. Vaivadienė. (Elta)

— Salvadoro vyriausybė galėtų praversti parlamento rinkimus gruodžio mėnesį. Anksčiau ji negalės pasiekti rinkimines tvarkos.

— Harold Washington stebisi, kodėl iki šio mėto E. Vrdolyak nepadarė jokio pareiškimo. Jis juk yra Cook apygardos demokratų partijos pirmininkas.

— Valstybė atėmė teisę gydytojais Anette M. Lotter praktikuoti mediciną, nes ji naudojo narkotikus.

— Ispanijos uoste vienas jūrininkas estas praeitą šeštadienį nušoko nuo Sovietų laivo ir praeitą trečiadienį teisiu.

— Havajuose trečiadienio naktį vėl prasiveržė Kilauea ugnikalnis.

— Italijos prokuratūra tardė keturis italus ir keturis bulgarus, kurie sekiojo Lešek Valensą, kada jis buvo atvažiavęs į Romą 1981 metų sausio mėnesį. Pasikėsintojas prieš popiežiaus gyvybę M. Agca prisipažino, kad jam padėjo keturi bulgarai. Manoma, kad tie patys bulgarai sekiojo Valensą, kad galėtų jį nužudyti, bet jiems nepavyko.

— Chicagoje organizuojami komitetai Bernard Eptonui išrinkti meru.

— Bernard Epton ketvirtadienį kalbėjosi su gubernatoriumi James Thompson apie respublikonų komitetui merui rinkti.

Prezidentas Reaganas gražiai priėmė Anglijos karalienę San Francisco salėje.

NEDAVĖ VIZOS ALLENDEŠ ŽMONAI

WASHINGTON, D.C. — Hortensia Allende, buvusi komunistuojančio Chile prezidento Salvador Allende žmona, norėjo apsigyventi JAV-e, bet Valstybės departamentas jai nedavė įvažiavimo vizos.

Dabartinį metu ji gyvena Meksikos sostinėje. Ten, JAV konsulatui, ji įteikė prašymą įvažiuoti ir apsigyventi JAV, bet jai bus sunku čia įvažiuoti. Ji nurodė, kad ji apsigyventų bažnyčių grupės nurodytoje vietoje. Pasirodo, kad adresas buvo netikras. Departamento pareigūnas pranešė konsulatui, kad jai neduotų įvažiavimo vizos, nes ji pakenktų JAV prestižui. Josios vyras 1973 metais padarė perversmą metu buvo nušautas.

ISIBROVĖ Į DANŲ KARALIENES VALGOMĄJ

KOPENHAGA, Danija. — Praeitą ketvirtadienį į danų karalienės valgyklą įsibrovė jaunas žmogus. Jis tuojau suauklytas. 20 metų įsibrovėlis pasakė, kad jis noris susitikti su Orange princu.

Karalienė Beatričė sėdėjo už stalo su svečiais. Ji buvo pakvieta pas save visus tarptautinio teismo teisėjus, kad galėtų su jais pasikalbėti apie tarptautinio teismo bylą eilą.

Nesėjęs jaunas vyras įngi į valgyklą, tuojau įsijungė du policininkai ir vėl išvedė pro duris. Pasirodo, kad jis buvo apsilpusio proto.

RYT-PRANCŪZIJA RENKA SAVIVALDYBES

PARYŽIUS. — Rytų, sekmadienį, visa Prancūzija renka savivaldybių pareigūnus.

Paciam Paryžiuje miesto mero pareigoms kandidatuoja Jacques Chirac. Jis yra įsitikinęs, kad Paryžiaus gyventojai ir vėl jį perrinks toms pareigoms. Meras Chirac priklauso negaullistams. Jis vadovauja šiai atskilusiai gen. de Gaulle partijai.

Chirac aktyviai vėd savo rinkiminę kampaniją. Jis paste-

NUSIZUDĖ ŽURNALISTAS ARTHUR KOESTLER IR JO ŽMONA

SIRGO LEUKEMIJA IR PARKINSONO LIGA, NAUDOJO SKAUSMĄ MAŽINAČIUS VAISTUS

LONDONAS, Anglija. — Ketvirtadienį Londone, savo namuose, nusizudė 77 metų sulaukęs vengras žurnalistas Arthur Koestler. Jis buvo baigęs aukštųjų mokslų, mokėjo vengrų, vokiečių ir anglų kalbas. Kelis metus bendradarbiavo su komunistais, bet kai pabuvo kelis mėnesius Sovietų Rusijoje, tai atsikratė komunizmo ir komunistų.

Koestleris parašė kelias knygas apie įvykius Vengrijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje karo metu. Vėliau gavo darbo britų dienraštyje, persikėlė į Londoną, ten įsigijo savo namelį ir paskutiniu metu gyveno. Vertingiausias jo darbas apie komunistų priverstą prisipažinti prie molo.

Koestleriai nusizudė iš vakaro

I Koestlerių namus kiekvieną dieną ateidavo tarnaitė kambary apvalyti. Jai buvo žmonos parašyta laiškutis, liepiąs jai pranešti policijai.

Tuoju atvyko Scotland Yard

KALENDORĖLIS

Kovo 5: Andriejus, Teofilis, Giedrė, Adrakis, Sigalė, Sarcikis, Kalva.

Kovo 6: Perpetua ir Falcija, Raminta, Algaudas, Sunigilda, Barvydas.

Kovo 7: Tomas Akv., Rimtautas, Vaidilutė, Jogminas, Selmytė.

Saulė teka 6:20, leidžiasi 5:45.

Oras truputį vėsesnis, liis.

— Chicagos policija suėmė keturis asmenis, kurie Floridoje nušovė apdraudos bendrovės agentą.

— Penktadienį aukso uncija kainavo \$398.

PREZIDENTAS SURUOŠĖ BANKETĄ BRITŲ KARALIENEI PAGERBTI

PREZIDENTAS TVIRTINA, KAD TURIME GLAUDŽIAI DIRBTI IR KITUS KVIEŠTI Į TALKĄ

SAN FRANCISCO, Calif. — lins pinigų. Nukentės apdraudos JAV ir Didžioji Britanija, glaudžiai dirbusios ilgus metus, bus pagrindas ir tolimesnei pasaulio taikai ir gerbūviui. — ketvirtadienį pareiškė prezidentas R. Reaganas Anglijos karalienei Elzbietai II-jai, atvykusiai į San Francisco.

Naujame muziejuje esančioje buvo didelė minia žmonių, kuriuos prezidentas sukvietė karalienei ir princui pagerbti. Buvo paruošta skani vakarienė, o vėliau prezidentas pasakė pagrindinę kalbą apie abiejų valstybių santykius.

Prezidentas pabrėžė, kad amerikiečiai ir britai turi pasirašyti įvairias sutartis, bet visi turi žinoti, kad stipriausioji ir pagrindinė sutartis yra tarp amerikiečių ir britų. Ji bus pagrindinė Europos ir viso pasaulio taikai.

Prezidentas nurodė, kad dabar pagrindinė sutartis yra šiaurės Atlanto Sąjungos Sąjunga, bet ne visi vienodai suprantą šios Sąjungos tikslus ir užsimojimus. Amerikiečiai stengsis šią sutartį pildyti. Bet jeigu ta sąjunga pradėtų silpnėti arba viena kita valstybė atsiskirtų, tada lieka Didžioji Britanija ir Amerika, kurios niekad neišsivadės savo įsipareigojimų.

Prezidentas buvo labai energingas, jo kalba paliko gilų įspūdį klausytojams. Prie garbės stalo sėdėjo ponis prezidentinė ir princas Philip.

Kalifornijoje visą laiką buvo blogas oras, pylė smarkus lietus. Šlapia buvo prezidento ūkyje, kur karalienė nakvojo, bei lio ir San Francisco mieste, kai atvažiavo vakarienis.

Prezidentas žino, kad Kalifornijos pakraščiams padaryti milijoniniai nuostoliai. Jis užtikrino nukentėjusiems, kad valstybė lengvomis sąlygomis paskobėjo, kad didžiausią pavojų jam sudaro socialistai. Jie norėtų savo žmogų pasodinti garsaus miesto miesto pareigose.

— Harold Washington pareiškė, kad jis bus priešingas auldiems valstijos mokesčiams, žino, kad mokesčius reikia kebet nenori, kad tas pakėlin būtų didelis.

— Flanojama Marquee Parke įsteigti komitetas respublikonui Eptonui išrinkti.

— Libanas siūlo naują planą Izraelio ginkluotoms pajėgoms grėčiau atšaukti.

Frank Zapolio vadovaujami Vyeių šokėjai pašoks tautinius šokius sekmadienį Naujiųjų bankete, Martinique restorane.

Martin Russo, JAV Kongreso atstovas, dalyvaus Naujiųjų 69 metų sukakties bankete ir pasakys kelias mintis apie laisvės lietuviškos spaudos reikšmę.

Socialinis draudimas ir aprūpinimas

V metai

Kovo 5, 1983 Nr. 5 (252)

Redaguoja PRANAS ŠULAS

Klausimus ir medžiagą siųsti: 4436 So. Washtenaw, Chicago, IL 60632

Didelės bėdos Social Security sistemoje

WASHINGTON, D.C. — Green-span, Social Security Reformos Nacionalinės komisijos pirmininkas, paskirtas prez. Reagano, susitiko su Baltųjų Rūmų šefu James Baker ir po trumpo pasitarimo nutarė atidėti posėdį. Jie du konstatavo, kad gali pasireikšti progresas ateinančių savaitė. Vienas komisijos narys pasakė, kad nėra nieko konkre-
laus, apie ką reikėtų spėti. Komisijos narių dauguma priėmė pasiūlymą, kad nieko negalima rekomenduoti, kol nėra iš prez. Reagano ir Afstovų Rūmų pirmininko Thomas O'Neill gauta nurodymų. Jie skelbia, kad komisijos darbas numatyti laisvės politikams, kurie pasiūlytų legislatūrai sprendimą. Gal komisijai pasiseks išdirbti bet kurios rūšies "bi-partisan" sutikimus, demokratams ir respublikonams sutarus, kada 1983 metų Kongresas turės pradėti nagrinėti šią problemą.

Teigiama, kad Kongresas privo išdirbti naujus mokesčius, arba sumažinti išmokas tarp 150 ir 200 milijonų dol. iki šios de-
kados pabaigos. Ten aptariama programa reikalauja ilgo termino sprendimo ir \$1.6 trilijono per sekančius 1983 metus.

Vilniaus radijas pranešė, kad Sovietų Sąjunga praėitą savaitę pasitraukė iš pasaulinės psichiatrų organizacijos. Pasitraukimą aiškina, kad organizacijos susirinkimuose Sovietų atstovai sistematiškai puofamini nesus neparemtais kaltinimais. Sovietai, esą, to negali daugiau toleruoti, nes organizacija turėtų daugiau rūpintis moksliniais, o ne politiniais klausimais.

Haga, Olandija, Nedarbas padidėjo nuo 14% gruodžio mėnesį iki 17% sausio mėnesį, pagal New York Times šių metų vasario 10 d. pranešimą.

Cook County asesorius Thomas Hynes, kuris administruoja seniorų išimtis (exemption), sako, kad namų savininkai privalo užpildyti prisijusias aplikacijas ir grąžinti į jo ofisą, kad gautų mokesčių lengvatą

1. Sveikinu NAUJIENAS, sulaukusias 69 metų sukakties.
2. Sveikinu už išlaikymą demokratiškumo ir žmoniškos teisybės.
3. Linkiu Martynui Gudeliui ištvermės, laikytis šių principų ir toliau.

Euphrosine Mikužiūtė

MIKAS SILEIKIS,

Amerikos Lietuvių Menininkų Draugijos pirmininkas, ilgametis Naujienų rinkėjas, spaustuves vedėjas, Meno žinių redaktorius, sveikina NAUJIENAS 69 metų sukakties proga.

(tax break) sekantiems metams pagal nuosavybės įstatymą (property tax bill). Šiuo reikalu turintieji klausimų gali kreiptis į County Building, 118 N. Clark St., Chicago, IL 60602, arba skambinti tel. 413-6151.

Jūsų sveikata ir gyvybė yra jūsų rankose

Visada ir visur nepamirškite šių patarimų:

1. Nerūkykite. Šis patarimas pats svarbiausias jūsų sveikatai išlaikyti.
2. Neimkite į rankas automobilio vairo, jei esate išgėrę. Niekad nepamirškite Saugaus Judėjimo Administracijos šūkio: "Draugai, nelėiskite savo draugams vairuoti automobilio, jei jie yra išgėrę!"
3. Jei jūs randate reikalo jūsų svorį sumažinti, rinkitės išbalansuotą maistą. Nepartartina nuo vienos rūšies maisto atsakyti ir griebtis kitos rūšies. Visokių rūšių maistas naudingas, tik jo vartojimas turi būti racionalizuotas.
4. Nesusidarykite tokį planą, kur gali atsirasti daugiau problemų, kaip jūs patys pajėgsite jas išspręsti. Visur kur turi būti norma.
5. Jei jūs linkę gerti kasdien, tai stenkitės neišsigerti. Gerkitė tik tiek, kad upas būtų nor-

malus, o ne ekscentriškas.

6. Reguliariai tikrinkite savo kraują spaudimą.

7. Vairuodami ar būdami automobilyje, visada naudokite apsaugos diržus. Praktika įrodė, kad sedynių diržai sumažina aklidentuose mirčių ligi 50%, o sužeidimų ligi 65%.

8. Būkite visada tikri, kad jūsų būto dūmų detektorius nesugedęs.

9. Visada prisiminkite, kad jūsų sveikata ir gyvybė priklauso daugiausia nuo jūsų pačių elgesio.

American Council of Science and Health

Darbas pagelbsti atstumti senatvę

Daugelis mūsų peranksti pasenstame nemokėdami kaip reikiant gyventi. Yra nustatyta, jog žmonės, kurie yra turtingi, greičiau pasensta negu tie, kuriems tenka sunkiau kovoti už būvį.

Taip atsitinka dėl to, kad me-
žiaiginis gerbūvis išlepina žmo-
nes ir pastumia juos į praban-
gišką gyvenimą.

Kas trokšta sulaukti vėlyvos senatvės ir išlaikyti gyvybinę pajėgą, privalo prisilaikyti sekančių taisyklių:

1. Skatinkime savyje links-
mesnę nuotaiką ir mažiau gal-
vokime apie slenkancią senatvę.

2. Palaikykime ryšius su savo tautiečiais ir vengkime užsida-
rymo.

3. Pritaikykime saiko val-
guose ir alkoholiniuose gėri-
muose.

4. Nesifalinkime darbo, nors
ir būtumė peržengę pensijos
amžių. Gamtos įstatymai reika-
lauja, kad mes atliktumė nau-
dingą darbą, o ne tinginiautu-
mėm visą laiką.

Turintiems aukštesnį kraujo spaudimą

Daugelis priežasčių gali sukel-
ti aukštesnį kraujo spaudimą.
Gilesni rūpesčiai, nervingumas,
pyktis, persivalgymas, skaus-
mams ir daug kitų reiškinų tu-
ri šioje srityje savotiškos įtakos.

Tiems, kurių kraujo spaudi-
mas yra aukštesnis, patartina
laikytis sekančių taisyklių:

1. Valgyk su saiku, vengda-
mas riebesnio maisto, alkoholi-
no, visokių aštrių patiekalų
— "spices".

2. Sykį ar du sykius į metus
išvyk atostogoms.

3. Nebandyk atlikti darbo už
du ar tris.

4. Venk protinio nuovargio ir
bereikalingų rūpesčių.

5. Palaikyk ryšius su savo gy-
dytoju, kuris, reikaliui esant, pa-
rūpins jums ir tinkamų vaistų.

6. Ku mažiau sielosies dėl to
reiškinio, tuo mažiau jis bus
jums kenksmingas.

SKIRTINGOS PAŽIŪROS

Trumpas šeimyniškas dialogas.

Jis, sujaudintu balsu:

— Susiradai meilužį, tai reiškia, jog manes jau užtenka!

— Kaip tik priešingai. Jei tu-
ru kitą, tai kaip tik dėl to, kad
tavęs neužtenka.

PRIERAŠAS PRIE VAINIKO

Prieš laidotuves žmona užsa-
ko vainiką:

— Jis turi būti platus su už-
rašais: "Išėkis ramybėje", abie-
jose pusėse, o jeigu bus dar vie-
tos: "Pasimatysime danguje".

Gėlių krautuovės savininkas
visa tai gerai užsižymėjo. Nu-
nešus vainiką į koplyčią, lanky-
tojai turėjo progos nusišypsoti,
skaitydami žodis žodinė: "Išėkis
ramybėje ant abiejų pusių, o jei
dar bus vietos, tai pasimatysi-
me danguje".

MOKYKLOJE

— Na, vyručiai! Dabar, kai
jūs jau turite supratimą apie
zoologiją, pasakykit man, kurie
žvėrys žmonėms daugiausia pri-
daro skriaudas?

— Vaikai, pone mokytojau.

KĄ JAM PRIMINĖ

— Na, ir ką tu pasakysi apie
mano naują skrybelaitę? Kaip ji
tau atrodo?

— Ji labai panaši į dviejų
dienų uždarbį, — atsakė susirau-
kęs vyras.

• Jei tavo turtas didėja, tai
padidink ir savo gerus darbus.

TINAI LIETKA PASTOVI

— Petrai, aš tavęs daugiau jau
nebemyliu ir todėl mūsų suže-
duotuvės yra nutraukiamos.

— Ką gi darysi. Bet tu, aiš-
ku, grąžinsi man sužeduotuvę
žiedą, kurį aš tau esu dovanojęs.

— Kodėl. Žiedas man labai
patinka ir aš jį norėčiau pala-
kyti, kad galėčiau tave prisimin-
ti. Aš, Petrel, norėčiau būti pa-
stovi.

ČIGONŲ VESTUVĖS

Mokytojas pasakoja vaikams
apie čigonų papročius. Tarp kit-
ko primena, jog apsisėdant, či-
gonai daug molinius puodus.
Stasiukas klausosi, o paskiau
sako:

— Jeigu taip, tai ir mano tė-
veliai yra čigonai.

— O kodėl tu taip manai?

— Vakari motina sudaužė puo-
dynę ant tėtutės galvos.

• Kas guli — nieko neturi, kas
dirba — užsidirba.

MANO ŽEMĖ

Atbudo žemė žaliaskruostė.

Seniai jau prāsvilpė žiema!

Aukštų kalnų pilka pasotė

Gegužių saulei per žemą!

Parplaukia baltakaklės žąsys

Padangų vandeniu glūi,

Kiekvienas paukštis, pats mažasis,

Pragysta savo balseliu.

O žemė — ji kiekvieną girdi,

Nejaucia tik savęs vienos...

Ir kiek dainų į žemės širdį

Sutilpti gali — kas žinos?

O žemė — meilė pirmutinė,

Ji ir gyvena dėl tavęs;

Rasos prašys — ji šaltinį

Atvers ir upelius atves.

Ją daugel šimtniečių teriojo,

Ir tiek ji iškentė skriaudų!

Tam, kas už jos laisvę vis kovojo,

Ji amžiais viską atiduos.

P. S.

Sveikinu seniausią ir geriausią lietuvių
dienraštį Naujienas, einantį 69 metus.

Rožė Didžgalvienė

BEST WISHES

FROM

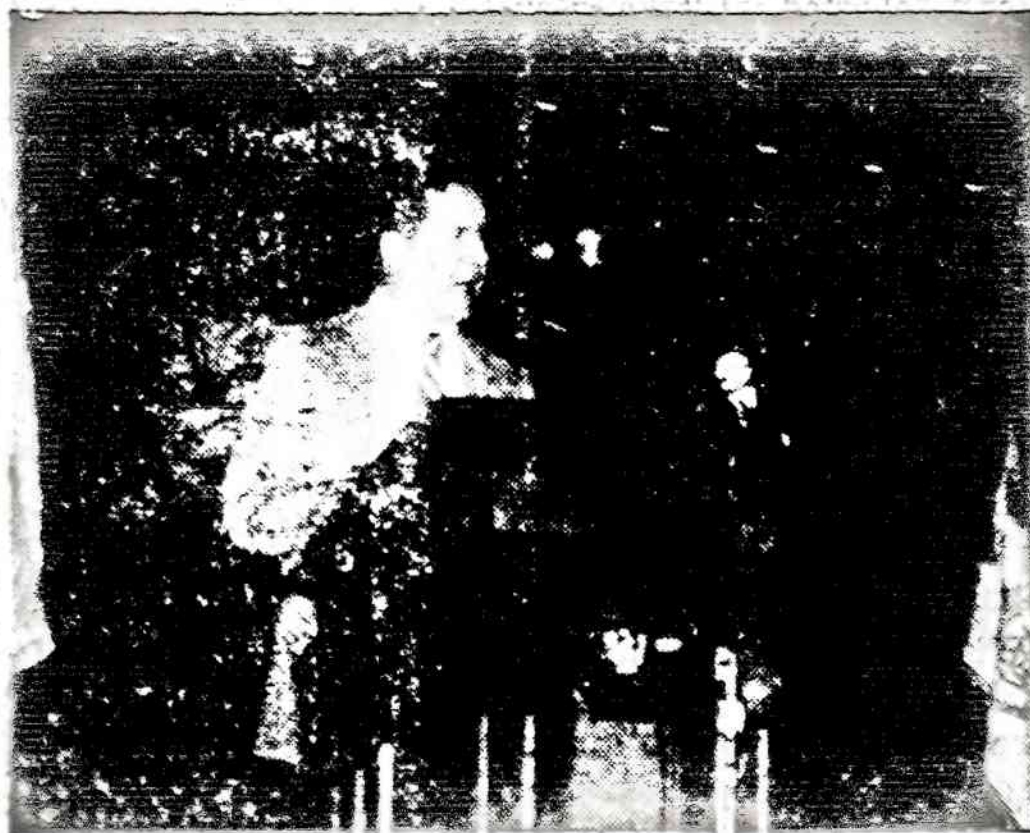
Senator 15th District

FRANK D. SAVICKAS

Committeeman
AND

FRANK J. BRADY

Alderman - 15th Ward

Al. Frank J. Brady

Vote for Frank Brady on April 12

15th WARD
DEMOCRATIC
ORGANIZATION

KOSTAS AUGUSTAS

Naujienose pradėjo dirbti 1916 m. rugpjūčio mė-
nesį, o vėliau, baigęs universitetą, nuo 1922 metų
nuolat dirbo Naujienų redakcijoje, eidamas re-
daktoriaus pavaduotojo pareigas, o redaktoriui
išvažiavus — dienraštį redaguodavo. Patarimais
jis ir šiandien padeda Naujienoms.

ZINELĖS IŠ KALIFORNIJOS ŠIAURĖS

NAUJAS LAIKRAŠTIS "BALTIC NEWS"

Pakelini į kalnus, prie Tahoe ežero, šiaurės Kalifornijoje trumpai pabūvau San Francisco mieste. Gavau naują laikraštį "Baltic News", No. 1, vasario mėn. data. Jį išleido šiaurės Kalifornijos pabaltiečių taryba, angliškai pavadinta Baltic Council of Northern California, kurią sudaro estai, latviai ir lietuviai.

Pirmas bandymas, bet laikraštukas (šešių puslapių) atrodo patraukliai, tiek spaustuvis darbu, tiek ir raštų išdėstymu. Bus išleidiama kas trečią mėnesį, anglų kalba. Redaktorius Janis Jekabsons, kiti redaktoriai: L. Kotkas, J. Fraser (lietuvis), O. Celle, S. Reinis, G. Augusts ir J. Raulinaitis (Jūratė Raulinaitytė).

Ižanginame rašoma, jog toks naujas laikraštis pasitarnaus ryšių sustiprinimui tarp latvių, estų ir lietuvių šiaurės Kalifornijoje, o ypač tarp San Francisco apylinkėse gyvenančių. Dabar ne tik laisvajame pasaulyje gyvena Pabaltijo tautų emigrantai stengiasi artimiau bendradarbiauti, bet ir pavergtose jų tėvynėse dažnai pasireiškia vienoda veikla prieš okupantą.

"Baltic News" yra įdomių straipsnių, gal kada bus laiko apie juos parašyti. Tuo tarpu tik apie informaciją, kaip minimos Lietuvos ir Estijos nepriklausomybės sukaktuvės.

San Francisco lietuviai 1918 metų Vasario 16 dienos minėjimą rengia Milpitas mieste, vasario 27 dieną. Šv. Jono bažny-

čioje pamaldos; po jų, parapijos salėje, kita programa: prakalba, dainos, Maironio poezija, tautiniai šokiai.

Šv. Jono parapija nelietuvių, bet jos klebonas lietuvis kun. dr. V. Pavalkis, lietuvių veiklos rėmėjas.

San Francisco lietuvių bendruomenės valdyba irgi yra išleidusi bukletinį su žinia, kaip bus minima Lietuvos nepriklausomybės diena. Išspausdinta ir vietinės kronikos žinutė, jog Darius Raulinaitis iš pietinės Kalifornijos (iš Los Angeles) persikėlė į San Francisco miestą ir valstybės universitete ruošiasi magistro laipsniui iš biznio administracijos.

"Baltic News" rašo, jog Estijos nepriklausomybė bus paminėta vasario 26 d. Amerikos legiono salėje, Redwood City mieste. Programoje estų chorų, tautiniai šokiai, karo veteranų pagerbimas, estų teatro vaidinimas, pietūs ir šokiai. Įėjimo mokestis 10 dol. asmeniui.

Be abejo, šios žinios Naujienų skaitytojus pasieks, kaip sakoma, jau po laiko, bet padės sužinoti, kaip paminėtos Lietuvos ir Estijos nepriklausomybės dienos šiaurės Kalifornijoje.

Sniego kalnuose

Keletui dienų apsistojom Kings Beach miestelyje, Tahoe ežero šiauriniame pakraštyje, prie pat Nevados sienos. Miestelyje 6,000 gyventojų, bet jis ir jo apylinkės yra vasaros pušynų ir ežero gamtos mėgėjų poilsio vieta, gilią žiemą sportininkai sniege svei-

Idilija — Natalie Wood

katos ir pramogų ieško, tad sezoninių svečių skaičius keleriojai viršija vietinių gyventojų skaičių. Daug yra motelių ir miške namukų turistams.

Dabar čia nepaprastai daug sniego, o jis lyg baltasis auksas vietiniams biznio žmonėms, nes sniegas sutraukia daug žiemos sporto mėgėjų, paliekančių nemažai dolerių.

Netoli Kings Beach yra buvusios pasaulinės žiemos olimpiados vietovė Squaw Valley. o beveik greta ir liūdną prisiminimų Alpine Meadows, kur pernai nuo kalno, lyg vulkano lava, slinkdamas sniegas mirtinai užgriovė keletą vietovės darbininkų ir ski sportininkų. Ir šį sezoną ten sniegas nuo kalno nudarė, bet laimingai — žmonių nepalietė.

Garsus ir North Star slidžių arba ski kurortas, kasdien įsileidžia nedaugiau kaip 6,000 sportininkų, nes kitaip prie kelto susidaro per ilgios eilės žmonių. Ir kai viena rytą anūkės ir jų draugės North Star palikęs, važiuavau atgal į motelį, tai jau kelias į ski vietovę 9:30

val. ryto buvo uždarytas, bilietai per valandą išparduoti.

Toks didžiulis sportininkų antplūdis būna Kalėdų laikotarpyje ir Washingtono gimtadienio trijų dienų savaitgalyje.

Bilietai nepigūs. Suaugusiems diena 20 dol., vaikams iki 12 metų 10 dol. Perkant kelionis dienomis iš karto, duodama nuolaida. Yra ski pamokos pradedantiems ir pasitobulinti norintiems. Mokykla ima atskirą mokesį.

Skačiau vietos laikraštyje surašytas 26 vietovės apie Tahoe ežerą, kuriose yra ski sporto kalnai su visais įrengimais: su keltuvais, krautuvėmis, sporto įrankių taisymo ir pardavimo bei išnuomavimo įstaigomis, su restoranais ir nakvynės namais.

Biznis multimilijoninis. Žiūrėję sportininkų minią, retą kurį juodį pamatysi, bet Azijos tautų sportininkų nemaža, tačiau vadinamieji "kaukaziečiai" arba baltoji rasė vyrauja. Ski mėgėjų amžius įvairus: nuo mažų vaikų iki senjų.

tuos katadikų ir evangelikų liuteronų vienybei, kuri pastaruoju metu, ypač išeivijoje, suklebėjo dėl daugelio priežasčių, įskaitant ir tai, kad katalikams liuteronų pangermanizmo šešėlyje. Apaštališkojo Sosto pastangos atkurti Vilniaus katedrą ir pašalinti tos Katedros ir švento Kazimiero kapo pažeminimą taip pat labai lauktingos. Visuose Apaštališkojo Sosto veiksmuose ir palaikiniuose laukia nelaimių kryžkelė suklupusi krikščioniškoji Lietuva. Vardan katalikybės triumfo, lietuvių ir lenkų tautoms yra būtinas popiežiaus Jono-Pauliaus II palaikymas istorinėms neteisėboms atleisti ir padarytoms skaudoms užmiršti.

Salin Atlanto Chartos užmaršči

Pavergtose Tėvynėje Atlanto Charta, kurią pasirašė Amerikos Jungtinės Valstybės ir Jungtinė Karalystė 1941 metų rugpjūčio 14 d., yra daug gyvybingesnė negu išeivijoje. Tautos intelektualas deda į Chartą, kaip į ginantį pavergtas tautas dokumentą, dideles viltis. Nedaug išeivių turėjo galimybės kada nors gilintis į Atlanto Chartos Raidę ir Dvasią. Lietuvių politinės organizacijos, pirmoje eilėje VLIKas ir ALTA apie Atlanto Chartą užsimena lyg pašnibždomis, nes nauji tarptautiniai aktai neva Chartą pakeitė ar nustūmė užmarštin. Tik pavieniai išeivių atstovai teikia daug reikšmės Atlanto Chartai. Vienas iš jų yra inž. Antanas Rudis, kuris kartu nurodo ir Helsinkio Pasitarimų Akto nepakankamumus tautoms, patekusioms daugiautės valstybės priepaudo. Kai Helsinkio Baigiamasis Aktas buvo pasirašytas ir Lietuvos byla įgavo Žmogaus Teisių turinį, tai pavergtose Tėvynėje jautėsi gilius nusiminimas ir nesuigaudymas, kol reikalai įgavo aiškesnį vaizdą.

Toliau norėčiau apibendrinant diskusijas su inž. Antanu Rudis aštuoni punktai yra labai džiū pažymėti, kad Helsinkio Baigiamoji Akto nuostatai maža davė teigiamų poslinkių Lietuvos Suvereniteto atkūrimo bylai. Reikalus tame, kad Helsinkio dokumentų rengėjai — valstybės nepaisė tautų teisių, o atsisivėlgė tik į valstybių reikalus. Čia esminiai klausimai praversti pagal Sovietų Sąjungos politikų mąstymo formulę ir nusistatymą, kuris tautų, pirmoje eilėje jos pačios pavergtų tautų, interesus, kaip antrinius, subordinuoja (ir sukoordinavo Helsinkio) valstybės interesams. Nusileidę šiam Sovietų nusistatymui, Vakarų šalys neišsivėlė jo palankių teiginių pavergtoms tautoms.

Tai reiškia, kad Helsinkio Baigiamasis Aktas duoda Maskvai ir galimybę spekuliuoti tautų ersatz-laisvės sąvokomis, ir galimybę bandyti įteisinti tautų nukariavimus ir pavergtimą. Čia svarbų pažymėti, kad Sovietų Sąjunga grubiausiai būdu sulaužė iš prigimtinės teisės išplaukiančias Pagrindines Žmogaus Teises ir Laisvės atimdama iš lietuvių, latvių, estų ir kitų tautų Valstybinį Suverenitetą.

Prigimtine teise sąlygojamo tautų Valstybinio Suvereniteto negalima pakeisti jokiomis ersatz-konstitucijomis ir ersatz-deklaracijomis. Sovietai atėmė iš lietuvių ir kitų tautų Suverenitetą išprievartavo Pagrindines Žmogaus Teises. Taigi, nusilenkę šioms ydoms Helsinkio Pasitarimų Aktas turi daug trūkumų. Būtent, tik jo trūkumai duoda akstiną pavergtoms tautoms ir principingos užsienio politikos valstybių vyriausybės veikti. Tokiu būdu, Helsinkio Aktas pasirodė efektyvus savo trūkumais, nes Lietuvos ir kitų valstybių sunaikinimo ir daugybės tautų pavergtimo atvejais duoda patogią progą pliekti sovietus už padarytas ir daromas tautoms skriaudas, vertas naujo Niurnbergo.

Tuo tarpu Atlanto Chartos vi- si aštuoni punktai yra labai

reikšmingi okupuotoms Pabaltijo valstybėms, taigi ir Lietuvai. Pavyzdžiui, Charta teigia, kad Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentas ir atstovaujantis J. Didenybės Jungtinės Karalystės vyriausybės ministras pirmą kartą kartu laiko teisingu jų atstovaujamų šalių vardą, kuriomis grindžiamos ateities gerinio pasaulio viltys, visiems žinoti pagrindinius bendrojo nacionalinio nusistatymo principus.

Pirma, jų šalys nesiekia teritorinio ar kitokio padidėjimo.

Antra, jos nepageidauja jokio teritorinių pakeitimų, kurie nesuderinti su laisva pareikšta suinteresuotų tautų valia.

Trečia, jos gerbia visų tautų teisę pasirinkti tokią valdymo formą, kokiaje jos nori gyventi, ir jos nori grąžinti suvereniteto teises ir savivaldą tautoms, iš kurių tos laisvės buvo jėga atimtos" ir t. t.

Žvelgiant į baigiojo Antrojo Pasaulinio karo likus negalima nematyti, kad grumtynių ir įtakos sferų laukuose buvo ir dar dabar yra nekaltų tautų ir su- tryptų jų valstybių. Išvardinti tas šalis čia nėra reikalo. Pažymėsime tik, kad viena iš tokių buvo lietuvių tauta ir Lietuvos valstybė.

Per praėjusius keturiasdešimt pokario metų atsirado daug naujų dvišalių ir daugiašalių teisi- nių aktų ir deklaracijų. Daly- vaujančios derybose šalys da- bar dažniausiai pasirenka tokius teisinius pagrindus, kurie ma- žiau teikia prieštaravimų. To- dėl Sovietai visai stengėsi nu- gramzdinti Atlanto Chartą li- ko antsluoksniuose, o Amerika, nenorėdama sunkinti įvairių derybų ir kitokio pobūdžio veik- smų, Atlanto Chartą paliko ant- rajame plane, vienok jos neat- siakė.

(Bus daugiau)

Sveikinu Naujienas,

seniausią, teisingiausią ir geriausią lietuvišką dien- raštį. Džiaugiausi pasirodžiusiu pirmu jų numeriu, jis labai naudingas ir šiandien.

Turime paremti savo petį, kad jis dar ilgai galėtų šviesti tamsiausios audros metu.

Michalina Baronienė

McLean, Virginia

SVEIKINAME NAUJIENAS

69-METŲ SUKAKTIES PROGA

IR LINKIME SĖKMĖS.

R. Lietuvių Bendruomenės

Cicero skyrius

DR. KAZYS ERINGIS

Lietuva prisikėlė ir vėl prisikels

(Nepriklausomybės paskelbimo 65-osioms metinėms)

Nepriklausomybės šventės minėjime, Cicero, IL., 1983 m. vasario 13

(Tęsinys)

Artėja 1984 Švento Kazimiero metai. Šios taurios asmenybės 500-ųjų mirties metų sukakties proga Apaštališkasis Sostas la- bai pasitarnautų katalikiškoms

lietuvių ir lenkų tautoms, jų nelaimių ir neteisėbių užmar- čiai, jeigu Vilniaus Arkidiecezi- ją prijungtų prie Lietuvos Baž- nytinės Provincijos ir savo sprendimą atitinkamai nušvie- sėtų. Tai pasitarnautų net Lie-

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MAISTAS IŠ EUROPOS SANDELJŲ

2605 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių

MARJA NOREIKIENĖ

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

1101 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

V. KALANTINAI

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• KRYSTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY BAL- DOMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atidara šokiadieniais nuo

9 val. ryto iki 10 val. vakara.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 11 val. vak.

R. KUHLMAN, D.S., Registracijos pareigūnas

Tel. 476-2206

KVIEČIAME Į NAUJIENŲ

BANKETA

NAUJIENŲ 69 M. SUKAKČIAI PAMINĖTI

Sekmadienį, š.m. kovo 6 dieną

MARTINIQUE SALEJE

2500 W. 94th Street

Evergreen Park, Illinois

• DAINOS

• SVEIKINIMAI

• VAKARIENĖ IR GERIMAI

• ŠOKIAI

Pradžia 5 val. popiet — Įėjimas \$20.

BANKETA RUOSIA

NAUJIENOS

Vietas prašome rezervuoti iš anksto

1739 SO. HALSTED STREET,

CHICAGO, ILLINOIS 60608

arba telefonu 421-6100

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily, Except Sunday, Monday and Holidays
by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.

1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608 Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS, USPS 37494000

As of January 1, 1980
Subscription Rates:

Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per six months, \$12.00 per 3 months. In other USA localities \$40.00 per year, \$22.00 per six months, \$12.00 per three months. Canada \$45.00 per year; other countries \$48.00 per year.

metams \$40.00
pusei metų \$22.00
trims mėnesiams \$15.00
vienam mėnesiui \$4.00

Kanadoje:

metams \$45.00
pusei metų \$24.00
vienam mėnesiui \$5.00

Užsieniuose:

metams \$48.00
pusei metų \$26.00

Naujienuos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, pirmadienius ir šventadienius. Leidžia Naujienu Bendrovė 1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telef. 421-6100.

P pinigų reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

25 cents per copy

Nuo sausio pirmos dienos
Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiestiuose:

metams \$45.00
pusei metų \$24.00
trims mėnesiams \$12.00

vienam mėnesiui \$5.00
Kitose JAV vietose:

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Šeštadieniais — iki 12 val.

Tarptautiniam ir vietiniam neaiškumui kelia parodys aiškos idėjos

Visi pripažįsta, kad gyvename labai neramias tarptautinės ir vietinės politikos bei visuomeninio darbo dienas.

Europoje, kur veik visą pokarinį laikotarpį buvo politinė aiškuma, paskutiniu pusmečiu nuotaikos ir politinis darbas pateko į dideles miglas. Vakarų Vokietija, rodos, buvusi pati galingiausia ir protingiausia respublika, pateko į visuomenines miglas. Kancleris Helmut Kohl, gabus Vak. Vokietijos krikščionių demokratų vadas, buvo tikras, kad gyventojų dauguma jam pritaria, todėl pasiskelbė rinkimus metais ankščiau, tikėdamas ilgiau valdyti Vokietiją. Galimas daiktas, kad sekmadienį jis pajėgs apginti krikščionių demokratų pozicijas, bet vokiečiai nepritaria taip vadinamiems "laisviems demokratams". Jie jau pralaimėjo trijose provincijose. Kancleris nujaucia, kad sekmadienį jiems bus suduotas dar skaudesnis smūgis. Praeitą ketvirtadienį kancleris Kohl pareiškė, kad Vokietijoje greitai gali įvykti didelių netikėtumų.

Kokie tie netikėtumai gali būti? Perversmo Vakarų Vokietijoje niekas nenuošia ir niekas jo nelaukia. Bet "laisvi demokratai" gali būti iššaukti iš parlamento, kaip jie buvo iššaukti iš Hamburgo savivaldybių įstaigų. Kanclerio Schmidto laikais Vokietijos bedarbių skaičius svyravo tarp 2.2 ir 2.3 milijono. Kancleriui Kohl valdant kraštą, bedarbių skaičius persoko 2.5 milijono žmonių. Turint galvoje kad "laisvieji demokratai" pasisakė ne tik už socialinės apdraudos apkarpyimus, bet ir už visišką jos panaikinimą, kancleris Kohl įsitikino, kad šitokie pasiūlymai nepateisinami. Dirba ar nedirba, žmonės privalo pavalgyti ir apsirengti. Kancleris Kohl pajuto, kad padarė klaidą, susidėdamas su "laisvais demokratais", užtat dabar laukia netikėtumų.

Graikių padėtis neaiški. Andreas Papandreu pasakoja, kad jis esąs socialistas, tuo tarpu tarptautinėje

politikoje stiprina ryšius su komunistais. Europos parlamente jo atstovai balsavo prieš Lietuvai, Latvijos ir Estijos nepriklausomybę. Tie graikų atstovai, įskaitant ir patį Papandreu, patikėjo Sovietų propaganda. Jie mano, kad klastotuose "liaudies seimo" rinkimuose lietuviai pasisakė už "Lietuvos įjungimą" į Sovietų Sąjungą. Tuo tarpu Sovietų propagandistai skelbė ir tebeskelbia, kad tas seimas turėjo teisę prašyti Staliną įjungti laisvą, nepriklausomą ir demokratiškę Lietuvą į vergų principais tvarkomą Sovietų Sąjungą. Aišku, kad tai buvo tarptautinių susitarimų laužymas ir klastinga apgavystė. Sovietų Sąjunga negalės demokratinėmis priemonėmis valdyti trijų Baltijos valstybių. Ji turės naudoti prievartą, karo jėgų pagalbą.

Papandreu padarė dar didesnę klaidą, praeitą savaitę pasirašydamas "draugiškumo" sutartį su Tichonovu. Tes sutartys nieko nepadėjo lietuviams, jos nepadės ir Papandreu Graikijai. Dar nesuskubo Tichonovas su savo svita grįžti į Maskvą, Papandreu jau atleido iš pareigų 15 generolų.

Italijos komunistai, turį parlamente beveik tiek atstovų, kiek jų turi krikščionys demokratai, neleidžia italų seimui pravesti žemės reformos, suvaldyti mafijos, pertvarkyti finansų, o dabar komunistų vadas Berlinguer kalba apie sutikimą remti šiaurės Atlanto Sąjungos pagrindinius dėsnius, o tai reiškia, kad Italijos komunistai gali bandyti įkelti koją į šiaurės Atlanto Sąjungos sudarytas įvairias komisijas. Tai sukeltų rūpesčių šiaurės Atlanto Sąjungos vadovybei, nes jie žino, kad komunistai nori patirti Vakarų Europos gynybos planus. Žie žingsniai kelia nerimą visai Vakarų Europai.

Neramu ir Chicagoje. Visi žinome, kad juodaodis Harold Washingtonas pirminiuose rinkimuose išrinktas demokratų partijos kandidatu mero pareigoms. Jis gavo 36% demokratų balsų. Kiti du demokratų kandidatai gavo 60%. Jeigu Kongreso atstovas Harold Washingtonas nebūtų bandęs visus juodaodžius patraukti savo pusen, tai ir baltieji nesirūpintų rinkimų daviniais. Jeigu baltiaodžiai būtų pastatę vieną kandidatą, tai Washingtonas nebūtų laimėjęs, bet dabar, kol juodaodžiai dar nesudaro nė pusės Chicago gyventojų, baltieji nenori leisti juodaodžiui vadyti milijoninį miestą. Būtų buvę daug protingiau, jei į politinius rinkimus būtų neįvėlę rasės problemų.

Respublikonai Chicago miesto mero pareigoms buvo pasiūlę Bernard Eptoną. Pirminiuose rinkimuose jam nereikėjo vesti jokios politinės kampanijos, bet jis oficialiai tapo respublikonų kandidatu mero pareigoms. Ketvirtadienio naktį, dideliame Chicago miesto viešbutyje buvo suruošta vakarienė ir pasitarimas, kaip padėti Eptonui laimėti rinkimus. Salė buvo pilna, buvo daug pinigų. Atsirado didokas respublikonų būrys, pasisūlęs duoti Eptonui daug patarimų. Bridgeporte Eptonas jau atidarė rinkimines kampanijos centrą.

Apie Eptoną lietuvių tarpe buvo pasklidusi ne kokia nuomonė. Tribune paskelbtas jo pareiškimas nebuvo gerai apgalvotas. Kelios mintys neaiškos. Bet ketvirtadienį paaiškėjo, kad senatorius Charles Percy buvo B. Eptono rėmėjas. Senatorius įtikino Chicago respublikonų partiją Eptoną kandidatui mero pareigoms, Amerikos lietuvių gerai pažįsta senatorių Percy. Jis rimtas teisininkas. Dabartinį metų jis yra JAV Senato užsienio komiteto pirmininkas. Jis pritarė pasiūlymui vasario 16-ąją paskelbti Lietuvos Nepriklausomybės Dieną. Prezidentas taip ir padarė. Jeigu senatorius Percy siūlo p. Eptoną miesto mero pareigoms, tai reikia rimtai šį reikalą ap-

VL. BAKUNAS

PASTABOS IŠ TOLO

(Tęsinys)

Be abejo, tai labai gera dorybė, savo giminei ar geram draugui, iš okupuotos Lietuvos, parodyti čia, kiek įmanoma, amerikietiško gyvenimo lygį, ir tuo pat metu, čia (Amerikoje) besiverčiant, dirbanti ir dar vieno svetimo krašto (Meksikos) gyvenimą, bent paviršutiniškai ma, kad brolis Amerikoje nori

(sakoma, kad gyvenimas Meksikos sostinėje Meksiko City yra mažai kuo skirtingas nuo Amerikos tokių miestų), kas taip pat lygu tarp dienos ir nakties gyvenimo lygiui Meksiko City (Meksikos sostinė) ir Tijuana. Taigi, kai čia, Los Angeles, neseniai atvyko brolis iš okupuotos Lietuvos, tai visai suprantama, bent paviršutiniškai ma, kad brolis Amerikoje nori

svarstyti.

Chicago demokratai pirminiuose rinkimuose pristatė tris kandidatus ir Washingtonas laimėjo nominaciją pasiremdamas baltųjų pasidalijimu ir dideliu juodaodžių balsavimu. Dabar yra visa eilė klausimų, kuriuos kiekvienas demokratas turi išspręsti. Demokratai nėra nusiteikę prieš juodaodžius. Didelė juodaodžių dauguma priklauso demokratų partijai ir dirba su partijos vadovybe ir partijos nariais. Kiekvieną dieną kyla problemos, bet kai žmonės vadovauja principais, pagrindinėmis žmogaus teisėmis, tai jiems aiškėja atsakymai pačiuose problemose.

Rytoj, sekmadienį, Martinique salėje susirinks naujieniečiai dienraščio 69-rių metų sukakčiai paminėti. Susirinks žmonės, kurie žino, ką Naujienuos gina, už ką jos kievčia talkon Amerikos lietuviams. Naujienuos gina Lietuvos nepriklausomybę ir nori, kad laisva Lietuva būtų demokratinė. Naujienuos gina ir gynę pagrindinius Amerikos Lietuvių Tarybos principus ir stengėsi padėti apsaugoti Lietuvos suverenines teises, stengėsi įtraukti amerikiečius į kovą už Lietuvos laisvę. Naujienuos nori, kad Lietuvoje būtų pripažintos pagrindinės žmogaus teisės, kad būtų spaudos, žodžio ir sąžinės laisvė.

Naujienuos skaitytojai greičiau orientuojasi tarptautinėse ir vietinėse problemose. Jie turi tikslas ir naudingas informacijas, žino pagrindinius faktus, todėl susirinkusieji lengviau galės išspręsti sudėtingiausias problemas.

jo parodyti svečini netur gali mat daugiau Ameriką, bet ir Meksikos kraštą — kur nuvažiuoti, be jokių formalumų, automobiliu ar autobusu, beveik nekainuoja nieko. Taip ir nušvežė okupuotos Lietuvos broli (su sovietinių piliečių pasu) į Tijuana. Viskas atrodo tvarkingai. Bet... grįžtant Amerikos pasienio kontroleje svečias iš okupuotos Lietuvos buvo paklaustas daugiau klausimų negu šiaip jau Ameriką grįžtant būtų klausiamas, ir... paaiškėjus, kad tas turistai yra Sovietų Sąjungos pilietis, nežiūrint kad ir lietuvis, buvo sulaikytas, iš ekskursinio autobuso ir patalpintas kafejiman, kaip prasielkęs su nuostatais, kad Sovietų Rusijos piliečiams, legaliai atvykus čia ar kitam miestam, leidžiama keliauti tik 25 mylių atstume nuo miesto, į kurį jam buvo leista (Amerikon) atvažiuoti. Galime suprasti, kiek rūpesčio, pastangų ir baimės kainavo broliui (amerikiečiui), kol įkalintą broli, dar tą patį naktį, iš pasienio daboklės išgavo laisvę ir parsivežė namo — į Los Angeles... Taigi pamoka, kad besiverčiantis savo gimines iš okupuotos Lietuvos galime vežioti tik 25 mylių radijumu, o kas veža toliau — rizikuoja tokiais nemalonumais, kaip ir čia mano nusakytu atveju. Neteko girdėti atsitikimo, kad kam nors nemalonumų būtų atsitikę, savo gimines iš Lietuvos važinėjant Amerikos teritorijoje.

★

Neseniai, čia pas mus į Los Angeles, iš Chicago persikėlė muzikas Aloyzas Jurgutis. Jis Kazimiero parašytą "Klebono prel" Jono Kučinskio pakviestas, perėmė (Los Angeles) lietuvių parapijos vargonininko pareigas, kurios apima ir parapijos choro vadovo darbą. Žinoma, kad ir tokiose pareigose muzikui yra plati ir dėkinga dirva pasireikšti ir lietuviško gyvenimo muzikos plotuose, ką muz. A. Jurgutis jau ir padarė. Vasario 16 minėjimo proga parėngęs Nijolės Jankutės-Užbalienės montažo "Tėvų šalis" muzikinę dalį. Visuotinis įvertinimas — pirmas muz. A. Jurgutis pasirodymas plačiai lietuviškai publikai — labai geras. Muz. A. Jurgutis visą susipažinimo popietę surengė parapijos chorą vasario 20 d. šv. Kazimiero parapijos salėje, kur susirinko nemažai lietuviškos publikos (nežiūrint, kad tuo pat metu kitur vyko net keli susirinkimai), kuri parapijos ir choro moterų buvo pavaisinta gausiais užkandėliais, vynu ir kava.

(Nukelti iš 3 d.)

JUOZAS SVAISTAS

ELDORADO

(Tęsinys)

Daug jau Tvirbutas buvo važinėjęs, keliauęs, didelius tolius savo automobiliu nugalėjęs, bet niekad nebuvo pajutęs tokios šiuropos būsenos, kaip šiuo momentu. Palengvėjimas ar ramesnis atoslūgis, kurio trokštė trokšto nesirūdė dar. Priešingai, didėjo klaukuma, slėgė nesuprantamas bejėgiškumas, siaubė vienvietės ir persekiojimo išgastis.

Nepakenčiami šiuropiniai emė aižyti visą nugarą. Be perstogės jie siuto ir, rodos, skaudžiai draskančiais nagais susimesdavo viršugalvio smegenyse. Nuolat vaidenosi, kad štai kažkas atsiveja iš užpakalio. Štai jau baigia prisivyti. Jau piktu įtūžusiu balsu reikia "Sustok!". Jau čumpa už pečių ir žvėriškai purto.

Nesąmoningai, pats gerai nenusimanydamas, o tik nervingu raumenų įtempimu spaudė koją gažą ir nuolat žvalgėsi į veidrodėlį, atmušančią iš užpakalio. Naujas paskutinio modelio Chevrolet rešė smarkiai lengvu pajėgumu. Žalsvoj apskritimo švieselę paslinkiant judėjo tamsi rodyklė: 60, 70, 80.

Tvirbutas nejučiomis užmete akį ir gąstelėjo: "Na koks čia dabar velnias taip užsisėdo ant manęs! Juk toliu greičiu tiesiog mirčiai į narys. Saugausi iš užpakalio, o visai pamirštu, kas prieš akis!"

Jis susiprato ir atleido gažą. Rodyklė bemažant susvyravo ties 60. Viena kita mašina buvo sutinkama tik iš priešakio. Jos grįžo namo ar vyko į tą patį Tvirbuta paliktą miestą. Nė viena mašina nebuvo dar pralenkusi iš paskui.

Tvirbutas truputį atsiėmė po pirmojo kvaitulio ir nervingai nusišaipė: "Is tikrųjų juokinga, jeigu ne kvaila. Na kas gi dabar vysis, bent šia naktį? Ramiausiai porą trejetą dienų".

Pragiedrėjimas labai trumpai tetruko. Po kelių valandelių vėl emė niauktis jo sieloj. "O vis dėlto vysis... Na, gal nesivys, tik ieškos. Visur skambės telefonai ir aliarmuos policijos siųstų bangos. Ieškos ir gaudys mane kaip kokį plėšiką, kaip didžiausią nusikaltėlį. Argi iš tikrųjų taip? O gal ir tiesa... Juk aš pabėgau kaip vagis. Apvogiau anas moteris, pats save, savo gyvenimą, net automobilį. Taigi, ir tą pasivogiau, pakeitęs numerį... Idomu: katra judvieju pirmoji sukels policiją ant kojų? Tik didelis skirtumas: viena nusiminusi verks, rūpintis kaip nelaimės ištikta, o antroji... Šita antroji šauks keršto, atpildo. Žinau aš."

Nelauktai atsiliepe visai kitos minys: "Bet kodėl būtinai turėtu aš vykti ir apsigyventi kur nors Texas ar Arizonoj? Juk galiu prasmukti stačiai į Meksiką ir ramiausiai pradėti naują gyvenimą. Esu pajėgus dar. Išgaliu ir sumanumo užteks. Bet ar lydės mane laimė, kad ant kitų nelaimės pradėsiu kurtis? Taip... keturios aukos... Dabar ir svarbu: ar aš jau esu toks užkietėjęs

niekšas ir visada pasiliksiu žvėriškai abejingas savo aukoms? Argi niekad, niekad nepleks manęs vidaus priekaištai? Na kas tada, jeigu išsišukęs nuo policijos, nepaspruksi pats nuo savęs? Jeigu po kelių ar keliolikos metų nukankins mane susikirtimas ir priverstas būsiu sugrįžti, nusižeminti? Sūnų gaila, štai kas... O tas Jack fain boy. Gyvas ir judrus, matyt. Juk tai mylėjusiu, o gal ir dabar dar tebe mylinčiu mane moterų sūnūs... Kazin, ar aš rasiu daugiau tokių moterų, kurios pamiltų mane taip nuosirdžiai, kaip karštai? ...

Lengvai monotoniškai dužgė šešių cilindrių mašinos variklis. Kaito padangos ant smarkiai besisukančių ratų. Kaito ir Tvirbuta galvoj. Ten daug smarkiau ir visai nepriklausomai nuo jo dirbo smegenų variklis. Jokiu stabdžiu neįstengė pritaikyti, kad suvaldytų jį. O tai ir buvo viintelis šiuo metu troškimas.

Žibintų šviesos beveik nereikalingos pasidarė. Rytų padangė plačiai nudažė neono spalvomis. Iš pradžių blyškiai melsva, paskum šviesesnė, rausva, tirstai purpurinė. Pagaliau ir auksas pasiliejo.

Tvirbutas pasuko vairą truputį į šalį ir sustojo. Išlipęs pasitampė, pamankštino sustingusius sąnarius. Paskum papurtė galvą ir stuldo prakęstus pirštus, braukydamas plaukus. Instinktyviai vėsinio smegenis.

Pradėjo vaikščioti. Mažu miškeliu vedė jau-

kus keliukštis. Judriai straksėjo žemėj ir šmaikštavo medžiūose įvairūs paukščiai: svilpavo varnėnai, čarskėjo strazdai. Voverės vikriai kraipėsi ant stuobrių ir nuostabiu lengvumu, kaip sparnuotos, liukksėjo medžių šakomis.

"Dejo šitoms gyvenams", — pagalvojo Tvirbutas. — "Jie vien tik instinktu tesivadovauja. Bet kaip tikslingai, darniai viskas sutvarkyta. Nei jie iškrypsta, nei tiek žalingų pagundų neturi aplinkui. Tobulo laikrodžio tikslumu vyksta visas jų gyvenimas. O tas žmogus su visomis savo laisvėmis, išmintimi ir protu nuolat sukurdo savo laimę. Kur buvus, kur nebuvus, tuojau instinktai prasiveržia. Bet kurie instinktai! Visai ne tokie, kaip anų. Pasiutę, velniški instinktai. Taip bent paskui išaiškina tau policija, teismai ir visi piliečiai, padariais tebelaikomi. Tik, žinoma, jeigu tų instinktų pasėkos aiškėn iškyla. Vadinasi, jeigu viešas skandalas pasidaro. Bet jeigu ne — gyvenk ir piktinkis iš kitų, žiauriausiai pasmerkdamas. O daugeliui praeina. Didžiausias niekšybės svarutėliai nusiplauna. Vadinasi, laimė lydi. Visur reikia vadinamosios laimės."

(Bus daugiau)

PATS SKAITYK IR KITUS PARAGINK
SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJIENOS"

K. VILIAUS

VAKARŲ VĖJAI

112 modernios poezijos puslapių. Kaina \$5. Minkšti viršeliai. Pasiųsime poeziją, kai atsiųsime pinigų tokiu adresu:

Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Clinics
Medicinos direktorius
1938 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis
ir kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

TEL. 233-8553
Service 855-4506, Page 06058

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
1907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinimus
ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Valandos: antradienį 1-4 popiet.
ketvirtadienį 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880.
Residencijos telefonas: 448-5544

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33719
Tel. (813) 321-4200

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Jedimai - Pilna apdraudė
ZEMA KAINA
Prilaim Master Charge
ir VISA kortele.
R. BERINAS. Tel. 925-8063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS

RADIOJE ŠEIMOS VALANDOS
Šeštadieniais ir sekmadieniais
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Stoties WOPA - 1490 AM
transliuojamos iš mūsų studijos
Marquette Park.
Vedėja - Aldona Deukus
Telef.: 778-1543
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

"Lietuvos Aidai"

KAZĖ BRAZDŽIONYTIS
Programos vedėja
Kasdien nuo pirmadienio iki penk-
tadienio 8:30 val. vakaro.
Visos laidos iš WCEV stoties,
banga 1450 AM.
St. Petersburg, Fla., 12:30 val. p.p.
iš WTIS stoties, 1110 AM banga.
2646 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. 778-5374

DR. JONAS BASANAVIČIUS

JONAS KUTRA

AUSROS 100 METŲ SUKAKTIS

(Tėsinys)

Dr. J. Basanavičius

Jau 1880 m. J. Basanavičius, Lietuvos patriarchas, išsikėlęs tarnauti į Bulgariją, užmezgė ryšius su Maž. Lietuvos veikėjais ir kelė mintį ten išleisti lietuviškai spausdinamą laikraštį. Jis teiravosi ir Sofijoje, vėliau Belgrade apie galimumą ten

Jų koncertus čia ruošia daugumoje universitetų, o šiaip - evang. liut. parapijos. Ši jų išvyka po Ameriką baigsis balandžio 16 d. Sekančiais metais jie grįš Ameriką jau su kvartetu: M. Kollars - smuikas, Chr. Hellmann - fleita, N. Tiggeler - mesosopranas, ir Raminta Lampsatytė-Kollars - pianinas. Kvar-tetas grės Čiurlionio kūriniais.

Los Angeles šaulių Juozo Dau-manto kuopa, savo vasario 20 d. susirinkime, išrinko naują kuopos valdybą: pirmininku - J. Pažerą, vicepirm. Vl. Šimoliūną, sekr. - Br. Strikaitį, izd. - J. Avižienį, nariu - J. Pa-plauską. Moterų vadovė - J. Paškauskienė. Revizijos komi-sija: J. Venskųs, M. Barauskas ir Nadužius. Susirinkimui pir-mininkavo garbės šaulys K. Ka-ruža, sekretoriavo V. Apeikis.

Kuopa kasoje turi virš 3,700 dol. Įsirašė 17 naujų narių. Kuopoje iš viso dabar yra 140 narių.

(Pabaiga)

spausdinti lietuvišką laikraštį. 1882 m. J. Basanavičius apsilan-ko tėviškoje ir čia patyrė apie lietuviško laikraščio leidimo planus. J. I. Kraševskis ragina pradėti leisti lietuvišką laikraš-tį, nes esą tai būtina, jeigu lietu-vių tauta nenorinti mirti. J. A. Vištelis (Višteliauskas) ragina J. Basanavičių leisti laikraštį ir siūlo jam net įvairius vardus, bet vėliausiai buvo pasirinktas dr. J. Šliūpo pasiūlytas: "Ausz-ra". Vis nebuvo nusistatyta, kur tokį laikraštį leisti. Pagaliau J. Mikšas pasiūlė J. Basanavičiui leisti laikraštį Maž. Lietuvoje - Raginėje, prieš tai gavęs iš Lietuvos Ceitungos redakto-riaus M. Šerniaus pritarimą. Laikraštį turėjo redaguoti pats J. Basanavičius, o techniška prie-žiūra privalejo pasirūpinti J. Mikšas.

J. Basanavičius su šiuo J. Mik-šo pasiūlymu sutiko ir pasiun-tė jam Ausros prospektą su sa-vo straipsniu ir A. Baranausko eilėraščiu, vėliau ir daugiau me-džiagos. J. B. reikalavo tik, kad prieš spausdinant bet kurį straipsnį, būtų gautas jo sutiki-mas.

1883 m. J. B. parašė prašymą Rusijos vidaus reikalų ministe-riui Tolstojui, gražinus lietu-viams spaudą, leisti Aušrą per-kelti į Kauną. Jokio atsakymo nebuvo gauta, bet vis dėlto bu-vo tikėtasi, kad pavyks Aušrą padaryti legaliu laikraščiu. Ši nereali viltis kiek neįgiamai at-siliepė ir į Ausros turinį, ven-

giant Aušroje liesti žalingus ru-sų administracijos darbus Lie-tuvoje, net ir pats spaudos drau-dimas su dideliu atsargumu bu-vo Aušroje minimas.

Ketvirtajam Ausros numeriui pasirodžius, J. Mikšas dėl kon-flikto su vokiečių administraci-ja pabėgo į Žemaitiją. Visi Auš-ros reikalai pasiliko M. Jankaus rankose.

M. Jankus prašė J. Basanavi-čių atvykti į Ragainę, bet jis ne-sutiko, pažadėjo tik atsiųsti rei-kingos medžiagos tų metų Aušrai ir metų gale siūlė Aušrą uždaryti. Tada M. Jankus pa-siūlė redaktoriaus pareigas per-umti J. Šliūpui.

Savo straipsniuose J. Basana-vičius daugiausia lietė Lietuvos praeitį, kiek lietuvių lenkų san-tykius. Apskačiuojama, kad jis Aušrai ir jos leidžiamies kal-lendoriams parašė apie 70 straips-nių.

Antras Ausros šūlas buvo
dr. Jonas Šliūpas.

Jau 1881 m. J. Šliūpas, suėjęs Kaune į kontaktą su kun. A. Baranausku, tarėsi projektuoj-a-mo lietuviško laikraščio reikalui. J. Šliūpas pradėjo raginti savo brolių Stanislovą suagituoti val-s-tiečius paduoti prašymą carui - Aleksandrui III-iam, kad leistų spausdinti Lietuvoje lietuviškas knygas ir laikraščius. 1882 m. Maskvos studentai - P. Vilei-sis, J. Šliūpas ir J. Spudulis įteikė prašymą carinei valdžiai leisti Vilniuje savaitinį laikraš-tį, bet ir šis jų prašymas buvo atmestas.

1882 m. vasarą J. Šliūpas atsi-lankė Maž. Lietuvoje. Vėliau, persikėlęs į Petrapilio universi-tetą, jis rašo J. Mikšui ir siūlo steigti jų sumanytą Birutės draugiją ir pradėti leisti laikraš-tį "Aušrą", nes "draugystė mū-soji turės būti ženklų pakilimo mūsų žmonių iš saldaus ir ilgo snaudulio". Šliūpas tai siūlo ne tik savo, bet ir Maskvos, Pet-rapilio ir Varšuvos lietuviško jaunimo vardu. J. Mikšas dėl vardo kiek abejojo, bet vėliau sutiko su J. Šliūpo pasirinktu vardu.

Kada M. Jankus pasiūlė Aus-ros redaktoriaus pareigas J. Šliū-pui, tuo metu gyvenusiam Ze-nevoje, jis nuvyko į Pragę pa-sitarti su J. Basanavičium. Pas-tarasis sutiko su M. Jankaus pa-siūlymu, bet pareikalavo, kad visi straipsniai, prieš spausdinant Aušroje, būtų jam pasiūti ap-robuoti. Nuvykęs į Rytprūsius, J. Šliūpas suredagavo 1883 m. 5-10 numerius ir 1884 m. 1-6 numerius visai savarankiškai, nepasitardamas su J. Basanavi-čiumi.

(Bus daugiau)

• Kad ir ruda rudinė, bet aukso širdis.

GORDON

Funeral Home and Cremation Service

Charles Stasukaitis
FD. LE.
(312) 226-1344

1729 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608
24 Hour Service

EUDEIKIS

GAIDAS - DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 - 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS

AIKSTES AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME

1424 Siuth 50th Avenue

Cicero, Ill. 60650

Tel.: 652-5245

TRIŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO ŠERMENTINĖ

Patarėjai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI

Aikstes automobiliams pastatyti

N A R I A I:

Chicagos
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANSO
PATARNAVIMAS
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICH)

2424 WEST 69th STREET

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

Tel. 737-1213

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 652-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE.

Tel.: 523-3572

LIETUVIŲ DIENRASTI "NAUJIENAS",

69 metų sukakties proga,

REDAKCIJĄ, LEIDĖJUS, ADMINISTRACIJĄ

IR VISĄ PERSONALĄ

nuosirdžiai sveikina

DOVYDAS GAIDAS ir GERALDAS DAIMID

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

4605 S. Hermitage Ave.

4330 S. California Ave.

Tel. 927-1741

Tel. 523-0440

Chicago, Illinois

